

John A Hardon SJ

Pszichológia és keresztény tisztaság

Bizonyára furcsának tűnik két olyan téma társítása, mint a *pszichológia*, a *keresztény tisztaság* és a *szexuális nevelés katolikus értékelése*. Azt remélem, hogy ez a konferencia segít meglátni, hogy ez a két téma nem csak kapcsolódik, de az egyik függ a másiktól.

Az elmúlt negyven évben a szexuális nevelés, ahogy széles körben ennek nevezik, részévé vált az amerikai állami iskoláknak. Széles körben elfogadottá vált számos katolikus iskolában, az óvodától a nyolcadik évfolyamig. Nem kevés szülő számára ez volt az egyik fő ok, hogy csatlakozzon a növekvő számú otthon-oktatási programokhoz szerte az országban.

Ezzel a konferenciával a tervem először az, hogy röviden elmagyarázzam, hogyan követte ki a világi pszichológia az utat a szex besúlykolásához az alapoktatásban az Egyesült Államokban. Rámutatok a történelmi keresztény elvektől való néhány főbb eltérésre, amelyekkel a szexuális nevelés elindult a névlegesen katolikus intézményekben is.

Világi pszichológia és szexuális hajlamok

Néhány kivételtől eltekintve, a modern pszichológusok bármely erőfeszítést, amely kontrollálja a szexuális impulzusokat, elnyomónak tekintenek. Azt mondják, hogy az a probléma, hogy a szexuális impulzus teljesen normális, természetes, és természetes szándéka szerint a mély öröm forrása. A kereszténységhez hasonló vallások azt állítják, hogy ez impulzus "rossz", és ezért a szexuális élvezet készítését el kell fojtani.

A kísérleti pszichológusokat, mint Alfred Kinsey, szó szerint a „szex védőszentjeként” tisztelik. Könyveik indították el „a szexuális forradalom első hullámát”. Ők ihlették Hugh Hefner Playboy magazinjának szexuális filozófiáját. Hefner szerint „hisszük, ... hogy betöltünk egy kiadói igényt, ami alig kevésbé fontosabb, mint amivel a Kinsey-jelentés foglalkozott”. Egy másik pszichológus szerint Kinsey „egy óriás volt, aki a vállán hordozta az összes későbbi szexuális kutatót.”

Őszintén azt lehet mondani, hogy a országunkban a legerősebb támadás a szexuális mérsékletességre nem a pornográfia széleiről vagy a populáris kultúrából, hanem a tiszteletre méltó tudomány területéről érkezett. A szexuálpszichológusok nagy eltérést mutatnak ki a valódi szexuális viselkedés és a nyilvánosan támogatott erkölcsi normák között. Kifejezetten a szexuális magatartást övező erkölcsi normákat kellett felülvizsgálni.

Megítélésem szerint a gyerekek egyre szélesebb körű szexuális nevelése része az erkölcsi revízió hadjáratának. A következő gondolatok a katolikus iskolákban használt, közös eredetű vallásos tankönyvekből származnak, melyeket a szexuális nevelésre használnak.

Krisztus nesztoriánus nézete

Ha van egy dolog, ami jellemzi a katolikus erkölcsöt, akkor ez Jézus Krisztus szerepe, az a modell, akit utánoznunk kell. De Krisztus ilyenén utánzása feltételezi, hogy Jézus Krisztus az élő Isten, aki a Szentháromság második személyének megtestesülése.

Ezen az alapon Krisztus istenségének bármilyen manipulálása aláássa a keresztény erkölcsöt, nevezetesen a keresztény tisztaság erkölcsét.

Mit találunk itt? A régi, nesztoriánus eretnokség feltámadását, ami azt állítja, hogy Jézus nem isteni személy, hanem egy ember, aki nagyon közel volt Istenhez. Ezen az alapon a Boldogságos Szűz Jézusnak az anyja, de nem az Istennek az anyja. Nesztorioszt elítélte az első efezuszi tanács 431-ben. A nesztoriánus ötletek mégis behatoltak a keresztény történelem utolsó tizenöt századába.

Térjünk vissza egy tipikus szexuális nevelési tankönyvhöz. Az összes ismert nesztoriánus elvet alkalmazzák Krisztusra. A Megváltó emberi mivoltát annyira hangsúlyozzák, hogy Ő már nem is egy isteni személy. „Fontos,” mondják a gyerekeknek, „hogy visszaadjuk azt a tényt, amit [Jézus] megtapasztalt életében, mint teljesen emberi személy, a saját férfiúi szexualitását. Ő másokhoz, férfiakhoz és nőkhez egyaránt, férfiként kapcsolódott.”

Soha nem kérdés, hogy a szexuális nevelési sorozat szerzői különbséget tegyenek Krisztus bűntelen emberi természete és az Ő mindentudó és isteni természete között. Mégis úgy mutatják be a gyerekeknek, hogy utánozzák Őt, mivel Ő ugyanúgy ember, mint mi mindannyian. Ahogy az egyik forrás javasolta, a kereszténységet úgy lehet leírni, mint „egy szakadár zsidó szekta, amit egy Jézus nevű, ismeretlen galileai prédikátor alapított.”

A kegyelem pelágius elképzelése

A gyerekeknek szóló szexuális nevelési tankönyvek szerzői és a tanácsadók sablonosan elismerik az Egyháznak az eredendő bűnről szóló tanítását. Mégis ragaszkodnak ahhoz, hogy az emberi természet alapvetően hibátlan.

Ez megnyitja az utat ahhoz, hogy a mai katolikusokat azzal lehessen vádolni, hogy nem "tudnak felzárkózni a korral." A következő idézet elég hosszú, de megérdemli, hogy teljességében közreadjuk:

Ez az elv [az emberi természet veleszületett jósága] egy tévedésen alapszik, mely az idők elején került a kereszténységbe: hogy a testnek hiányzott néhány alapvető minőség vagy adomány, mint például a jóság, a kegyelem vagy a megváltás. E megközelítés szerint az élet célja az volt, hogy legyőzze a testi tendenciákat vagy étvágyat (ami rossz), mert ezek ellentétesek a lélek tendenciáival (ami jó). A test-lélek kapcsolatot gyakran harcként, míg az emberi tökéletességet úgy írták le, mint a lélek győzelmét a test felett. Ez a nézőpont nagyon nehezen értékelte a megtestesülést -Isten egyesülése az emberi testtel -, az Egyház szentségi életét és Isten szerető jelenlétét a fizikai teremtésben. Ezen megközelítés következményei a szexualitás megértéséhez nyilvánvalóvá válnak azzal a tendenciával, hogy azonosítják a szexualitást a testtel. A szexuális tevékenységet úgy tekintik, mint amit le kell küzdeni, nem pedig úgy értékelik, mint Isten ajándékát. A végeredmény könnyen okozhat kínt, szenvedést és lelkiismereti aggályokat.

Ahogy felállítjuk ezt a szalmaembert, megnyílik az út a szexuális pedagógusok előtt, hogy figyelmen kívül hagyják az eredendő bűn pusztításait a bukott emberi természetben. A gyerekeknek azt mondják, szabaduljanak meg attól a hibától, hogy a szexuális tevékenységet inkább úgy tekintsék, mint ami ellen küzdeni kell, minthogy úgy értékeljék, mint Isten ajándékát. Tanáraik figyelmen kívül hagyják a természetfeletti segítség állandó szükségét ahhoz, hogy megfékezzék szexuális étvágyuk parancsoló igényeit.

Közöny a szexuális ingerlésre

Az uralkodó szexuális nevelés elképzelhetetlen lett volna, ha nem egy olyan társadalom lenne,

amely erkölcsileg közönyössé vált a szexuális ingerlésre. A tanácsadók és szexuális nevelési könyvek szerzői erotikus stimulációt nyújtanak minden korban és iskolai osztályban. Rendszeres megjegyzéseik a pornográfia veszélyeiről használhatatlanok ahhoz a nemi ingerléshez képest, amit beépítettek a tankönyvekbe.

Hangsúlyozni kell, hogy ez a stimuláció a lényege a mai szexuális nevelésnek. Azt lehet mondani, hogy ahelyett, hogy a fiatalokat a keresztény erkölcsi tisztaságra nevelnék, a gyakorlatban a nem keresztény szexualitás gyakorlására képzik.

Az emberi természet saját értékelésére építve az új pedagógusok nem haboznak, hogy elindítsák a szexuális stimuláció lavináját, nem csak a serdülő gyerekek, de a tanárok és a szülők számára is.

A nemi terminológiát meg kell tanulni, és azok jelentését elsajátítani. Képek és vázlatok, példák és illusztrációk, fiziológiai részletek – melyek elmerülnek a szexuális aktivitásban - a fiatal gyermekek újrannevelésének részét képezik. Hiányzik az óvatosság, ami jellemzi a valóban katolikus oktatást. Nyilvánvaló a közöny a meggondolatlan szexuális stimuláció erkölcsi hatásával kapcsolatban.

Erkölcsi szubjektivizmus

A szexuális nevelési programok szerzői eléggé tisztában vannak a katolikus egyház tanításával a tisztaság elleni bűnökről és általában óvatosan hivatkoznak erre a tanításra, még ha idéznek is egyházi dokumentumokat.

Végül azt teszik, hogy ráhagyják a morális döntéseket a tanárra, a szülőre vagy a diákra.

A programtól függően a katolikus tanítást úgy címkézik, mint "hivatalos" vagy "elvileg komolyan bűnnek tekintett", vagy "mint olyan, bűnös", vagy "klasszikus eszmék", vagy "az egyház álláspontja". Mire a tanuló végez egy fejezettel, a szexuális erkölcs gyakorlását a saját lelkiismeretére bízzák.

Maszturbáció. Egy tipikus szexuális nevelési programban minden ismert érvet bemutatnak ahhoz, gyakran névleges katolikus forrásokból, hogy gyengítsék az egyház tanítását a nemi önimádatról.

A diákoknak azt mondják, hogy "Kérdések merültek fel arról, hogy maszturbáció komoly dolog-e, és pasztorális teológusok azt hangsúlyozzák, hogy miközben a maszturbáció elvileg bűn, enyhítő körülmények minimalizálhatják, vagy teljes megszüntethetik a személyes bűntudatot. Ez különösen serdülők esetében alkalmazták."

Mi több, a téma magyarázásakor a tanárok megmondják, hogy hol legyen a hangsúly. "Hangsúlyozni kell az okokat, amennyiben azok mélyebb problémák tünetei lehetnek, nem pedig a jelenség közvetlen elnyomását jelentik."

Akár explicit vagy implicit módon, de az ismert freudi félelem, hogy elnyomják a teljesen természetes ösztönt, vezérgondolat lesz a szexuális nevelésben.

Fogamzágatlás. Ugyanúgy, mint maszturbációnál, a "nem egyházi kijelentések" próbája az, hogy a Humanae Vitae enciklika ellenzőinek összes érvelését összefoglalják.

Egyesek azt állítják, hogy az emberi intelligencia képessége a terhesség elkerülésére (csak a házastársi együttlét esetén is) a fogamzásgátlás ezen formáit erkölcsössé teszik, feltéve, hogy a fogamzás elkerülésének vagy korlátozásának motivációi önzetlenek és élet-orientáltak. Azzal érvelnek, hogy az elme természetes, és annak szándékai és termékei is természetesek és erkölcsösek lehetnek akkor is, ha a fizikai természet megváltozott.

Néhányan megkérdőjelezik az alapul szolgáló, erkölcsre vonatkozó természettörvényt és – különösen – az együttlétet, amelyen az egyház álláspontja alapul.

A források között, amelyeket a szexuális nevelők alkalmaznak, megtalálható „Az emberi élet napjainkban” című, 1968-ban az amerikai hierarchia által kiadott irat, ami a *Humanae Vitae* enciklika kommentárja. Ez a pásztorlevél azt feltételezi, hogy az Egyház tanítása a fogamzásgátlásról, mint súlyos bűnről nem tévedhetetlen, ezért megváltoztatható.

A világi pszichológia ismert érvelései „Az emberi élet napjainkban” dokumentumból származnak. Van benne például egy hosszú bekezdés a tudakozódás szabadságáról és néhány irányelv az elégedetlenséghez.

Az Egyházban létezik a tudakozódás és a gondolat jogszerű szabadsága, valamint a megengedett nézeteltérés általános normája. Ez különösen igaz a legitim teológiai spekuláció és a kutatás területére. Amikor egy ilyen professzionális teológiai tevékenység által levont következtetés arra sarkalja a tudóst, hogy véleménye eltérjen a nem tévedhetetlenként kapott tanítástól, a törvényes elégedetlenség normái jöhetnek számításba. Elvárják tőle, hogy gondosan tiszteletben tartsa azok lelkiismeretét, akik nem rendelkeznek az ő speciális szakértelmével vagy a lehetőséggel a megfontolt vizsgálatra. Ezek a normák is megkövetelik, hogy illendőséggel rögzítse saját elégedetlenségét, és az ügy súlyára tekintettel a korrektséget és a tiszteletet az illetékeség miatt.

Miután kijelentették, hogy az Egyház tanítása a fogamzásgátlásról nem tévedhetetlen, „Az emberi élet napjainkban” hozzáteszi, hogy nyitottak ennek megfordítására. Mindezt övezi egy buzdítás, hogy ezt feltételezik "a Tanítóhivatal javára", hogy „komoly és megalapozott okuk van az elégedetlenségre." A püspöki dokumentum lényege azt tanítani, hogy a *Humanae Vitae* doktrínát meg lehet fordítani.

Nem elhanyagolható, hogy a katolikus tanítás elutasításának új kifejezése egy pszichológiai szó: "nézeteltérés". A nézeteltérés, a szótár szerint az, hogy "különböznek a vélemények." A kérdés az, hogy az egyház kétezer éves tanítása a fogamzásgátlásról csupán egy vélemény-e. Nem az, de ennek kijelentéséhez az erkölcsi szubjektívizmus fölé kell emelkedni.

Homoszexualitás. Pszichológiailag a szexuális erkölcs különösen akkor válik hangsúlyossá, amikor a szexuális nevelési program ismerteti a gyerekekkel a homoszexualitást. Az úgynevezett "egyházi álláspontot" oly módon mutatják be, mintha a homoszexualitás gyakorlat erkölcsi jóváhagyásra várna.

Egyesek azt állítják, hogy azoknak, akik önhibájukon kívül homoszexuálisok, és nem tudnak ezen változtatni, meg kell engedni a szeretet szexuális kifejezését egy elköteleződött kapcsolaton belül, mint kisebbik rosszat vagy kompromisszumot ebben a nem tökéletes világban.

Egyesek azt állítják, hogy a homoszexualitás természetes állapot néhány egyénnél annak ellenére, hogy a legtöbb embernek a heteroszexualitás a természetes állapota, ezért a szeretet nemi kifejezése homoszexuálisok között természetesnek számít egy elkötelezett kapcsolatban.

Ezen álláspont hívei azt állítják, hogy a Szentírási hivatkozás nem mindig érthető a homoszexualitásra vonatkozóan. Ezt perverzióként ismertetik az ebben résztvevő heteroszexuálisok részére, és a Szentírást is ebben az összefüggésben kell olvasni.

Majd "az egyház álláspontja" megadásakor az írók valójában elfogadják azok érvelését, akik védik a homoszexualitást. Összhangban a kétértelmű álláspontjukat képviselő bujaságukkal, azt mondják, hogy a homoszexuális személy "lehet, hogy felelős, lehet, hogy nem képes megváltoztatni az orientációját. Semmilyen általános megítélést nem lehet alkalmazni az ebben az állapotban levő összes személyre."

Amint ezt kimondják, kegyetlen lenne az egyháztól úgy tekinteni a homoszexuális irányultságra, mint "súlyos betegsége". Nem csoda, hogy a gyerekeknek azt tanítják, hogy az egyházi megközelítés legyen "pásztori", amely "egyben kihívást jelentő és megnyugtató" a homoszexuálisok számára.

A szexualitást oktatóknak a homoszexualitás lehetőséget ad arra, hogy összehasonlítsák a katolikus egyház megalkuvást nem ismerő tanítását azzal a széles körben elterjedt pszichológiai kutatással, amit a homoszexuális tevékenységet igazolására folytatnak.

Az egyházon belül a teológusok, pszichológusok és szociológusok komoly tudományos és imádságos tanulmányozást folytatnak, a homoszexualitás kérdéséről. De semmi sem utal arra, hogy az egyház hivatalos tanítása a homoszexuális nemi aktus erkölcstelenségéről meg fog változni.

Ezzel a homoszexualitásra vonatkozó, szimpatikus hozzáállással nem meglepő, hogy a szülők számára azt ajánlják, hogy megvitassák a következő kérdéseket gyermekeikkel.

Mit gondolsz, hogyan kezelné Jézus a homoszexuális személyt, aki hozzá jött? Milyen tanácsot adhatna Jézus? Milyen tanácsot adhatna Jézus a tanítványainak, hogy legyenek barátságosak vagy elutasítók a homoszexuális személlyel, aki őszintén hisz Jézusban?

Az implikáció egyértelmű. Mivel széles körben elterjedt gyakorlat a homoszexualitás az Egyesült Államokban, a gyermekeknek elfogadónak és nem elutasítón kell lenniük a leszbikusokkal és a homoszexuális férfiakkal szemben. Szintén óvják őket attól, hogy a homoszexuálisokkal szemben előítéleteik legyenek. Az egyik sztereotípiája, hogy "a homoszexuálisok molesztálják a gyermekeket."

Van egy másik előfeltétele a szexuális nevelésnek, tudniillik hogyan kezelik a homoszexualitást. Ez érzékenyen érinti a keresztény tisztaság lényegét. "Az emberi lények mások, mint állatok," mondják a gyerekeknek. "A szex egyetlen célja az állatoknál a szaporodás. Az embereknél a szex mást jelent. Az embereknél azt jelenti, hogy szeretik egymást."

Ezen elv alapján logikus, hogy jóváhagyják a "szeretet általános kifejezését a homoszexuálisok között."

Az is logikus, hogy jóváhagyják a mesterséges születésszabályozást a házas személyek között, "feltéve, hogy a fogantatás elkerülésének vagy korlátozására vonatkozó indítékok önzetlenek."

Irreleváns azt mondani, hogy ezek "nem egyházi álláspontok". Elkendőzték a Katolikus Egyház tanítását, hogy a szexuális aktivitás csakis a házasságban megengedett, sőt dicséretes, a különböző nemű személyek között, olyan nem fogamzásgátló házastársi aktusban, amely valóban elősegíti a kölcsönös szeretet a házastársak között.

Ha van egy olyan szó, amit az emberi pszichológia alkotott, és amely aláássa a keresztény erkölcsi tisztaságot, akkor ez a "szeretet" (love). Mind a fogamzásgátlás, mind a homoszexualitás, ebből kiindulva morálisan megengedett, sőt dicséretes mindaddig, amíg szeretetben gyakorolják. Végülis az emberi lények nem pusztán állatok. Ellentétben az állatokkal, a szexuális aktivitásuk a szeretet kifejezése.

Hadd fejezzem be egy nyilatkozattal a néhai XII. Pius pápától. „A tisztaság erénye” mondja, „nem jelenti azt, hogy érzéketlenek vagyunk a bujaság késztetése ellen, hanem hogy alárendeljük azt a kegyelem törvényének úgy, hogy teljes szívvel törekszünk az emberi és a keresztény életben legnemesebb után”. Számunkra, akik Krisztusban hiszünk, a tisztaság tisztelgés az isteni kegyelem hatalma előtt, hogy fölemelkedjünk az emberi pszichológia fölé, kövessük az isteni Mestert és az ő Szeplőtelen anyját, Szűz Máriát.